

Sluttrapport

Yrkesfaglærerutdanning: Kvalitet i veiledning og vurdering

Utviklingsprosjekt ved Institutt for lærerutdanning,

Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

Utgitt ved Institutt for lærerutdanning (ILU), Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet

Dato: 23.03.2022

Utarbeidet av: Eli Smeplass (prosjektleder), Arve Leraand, Julie Leonardsen, Lene Hylander, Siri Husa Ramlo, Jon Sverre Hårberg, Dagrund Astrid Aarø Engen, Sigrud Elise Strømmen

ISBN: 978-82-7923-095-3

Forord

Yrkesfaglærerutdanning: kvalitet i veiledning og vurdering er et utviklingsprosjekt utarbeidet ved Institutt for lærerutdanning (ILU), NTNU. Prosjektet har vært et samarbeid mellom undervisere ved yrkesfaglærerutdanningen (BYRK) på instituttet, og har fått innvilget søknad om prosjektmidler fra ILU.

Prosjektgruppen har bestått av prosjektleder Eli Smeplass (førsteamanuensis), Arve Leraand (studieprogramleder), Julie Leonardsen (universitetslektor), Lene Hylander (universitetslektor), Siri Husa Ramlo (universitetslektor) og Jon Sverre Hårberg (universitetslektor). I tillegg har Dagrún Astrid Aarø Engen (førsteamanuensis ved Institutt for pedagogikk og livslang læring) bidratt som ekstern rådgiver, og Sigrid Elise Strømmen har vært sekretær.

Institutt for lærerutdanning utdanner studenter til å bli lærere på ulike nivåer og tilbyr etter- og videreutdanning til lærere.

Opptak til den 3-årige yrkesfaglærerutdanningen krever fag/svennebrev eller annen fullført treårig yrkesopplæring på videregående nivå innen det aktuelle yrkesområdet. Videre minimum to års yrkespraksis etter avsluttet fagutdanning i tillegg til generell studiekompetanse eller vurdert realkompetanse

De fleste studentene har hatt lengre opphold fra sin egen skolegang, og mange står i arbeid under studiene sine. Akademisk skriving er en kompetanse som styrker studentene i deres faglige formidling og gir den enkelte muligheter til å uttrykke sin kompetanse på nye måter. Samtidig kan det være en krevende øvelse å skulle sette seg inn i formelle krav og akademisk skrivekultur som fagarbeider. Som undervisere skal vi tilby veiledning til studentene i denne prosessen, både i plenum (forelesninger og gruppeundervisning) og individuelt (gjennom muntlige og skriftlige tilbakemeldinger).

I dette prosjektet har vi hatt som mål å kartlegge mulighetene og utfordringene som kan foreligge for denne studentgruppen, og styrke vår egen kompetanse i yrkespedagogisk veiledning i akademisk skriving. Arbeidet med å utvikle og samtidig forske på vår egen praksis kan komme yrkesfaglærerutdanningen til gode på kort og lang sikt, ved at studentenes ønsker og behov løftes frem i et faglig forum for faglærere, samt gjennom utviklingen av felles

kollegiale forståelser og veiledningspraksiser. Det er et ønske ved yrkesfaglærerutdanningen ved ILU om å arbeide systematisk på tvers av faglige miljø, og prosjektet har åpnet for en erfaringsutveksling som ikke er mulig å gjennomføre innenfor rammene av ordinær undervisning. Denne rapporten kartlegger utviklingsprosjektets bakgrunn, prosess og sentrale funn.

Eli Smeplass

Trondheim, 25.03.2022

Institutt ved lærerutdanning, NTNU

Innhold

Forord.....	3
1. Sammendrag.....	7
2. Innledning.....	8
Bakgrunn.....	8
Yrkesfaglærere som studentgruppe.....	8
Målsetninger for utviklingsprosjektet.....	9
3. Prosjektdesign.....	13
Tabell 1: Oversikt over hvordan prosjektet har fulgt undervisningen i emnet.....	14
Figur 1: Illustrasjon over veiledningens design.....	16
4. Resultat.....	17
Veiledningens formål.....	18
Utvikling av kvalitet gjennom dialog.....	19
Bruken av egne erfaringer.....	20
Studentenes tilbakemeldinger.....	20
Tabell 2: Beskrivelser av på hvilken måte skrivekompetansen er styrket.....	21
Figur 2: Studentenes tilbakemeldinger ved semesterets slutt.....	23
Figur 3: Studentenes opplevelser av vurderingsformer.....	24
5. Oppsummering.....	25
6. Litteraturliste.....	26
Appendix 1:.....	28
Appendix 2:.....	29
Appendix 3:.....	29

1. Sammendrag

I denne rapporten presenterer vi funn og refleksjoner knyttet til et utviklingsprosjekt ved yrkesfaglærerutdanningen i Trondheim. Vi har gjennom et semester hatt jevnlig møter hvor vi har diskutert erfaringer med veiledning av en gruppe studenter gjennom deres skriveprosess og diskutert kvalitet i veiledning, vurdering og akademisk skriving i et tverrfaglig yrkesfaglig fellesskap.

Gjennom denne prosessen har vi kartlagt vårt eget arbeid på en systematisk og utviklingsorientert måte, og viser hvordan vi bruker dette fellesskapet som en del av kvalitetssikringen av utdanningens innhold og organisering. Vi har vært opptatte av å belyse arbeidet vi gjør gjennom fagarbeiderens møte med skriveopplæringen ved lærerutdanningen vi jobber ved, og hvordan vi i fellesskap jobber frem gode veiledningsstrategier knyttet til skriveopplæring.

Analysene viser at utdannerne forholder seg til en sammensatt studentgruppe, og anvender en rekke etiske, profesjonelle og praktiske refleksjoner. Studentgruppen har svart på spørreskjema om emnets kvaliteter. De rapporterer at de er fornøyde med å være en del av et fellesskap, og at de opplever veiledningen de får gjennom arbeidet med akademisk skriving som relevant. I slutten av rapporten presenterer vi forslag for hvordan vi kan jobbe videre med systematisk kvalitetsarbeid i egen praksis for å sikre kvalitet i yrkesfaglærerutdanningen.

2. Innledning

Bakgrunn

Yrkesfaglærerutdanningene er en rammeplanstyrt utdanning som kvalifiserer for arbeid i videregående opplæring, i voksenopplæring og i fag på ungdomstrinnet i grunnskolen. Et viktig særpreg er at alle studentene har gjennomført fag-/yrkesutdanning og har erfaring fra yrkeslivet før de starter utdanningen, og det er denne kompetansen som er utgangspunktet for lærerarbeidet (Kunnskapsdepartementet, 2004). I forskrift for rammeplan for yrkesfaglærerutdanning (FOR-2013-03-18-291) heter det at studentene skal ha innsikt i relevante faglige og yrkesetiske problemstillinger, og kan formidle sentralt fagstoff skriftlig, muntlig og gjennom andre dokumentasjonsformer. Siden år 2007 har Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) tilbudt yrkesfaglærerutdanning, i samarbeid med det som den gang het Høgskolen i Sør-Trøndelag (sammenslått med NTNU siden 2016).

Yrkesfaglærerutdanningen ved NTNU er en samlingsbasert utdanning, hvor studentene har emner tvers av institutt og fakultet. I tillegg til å ta emner på Institutt ved lærerutdanning, tar de emner i sine respektive profesjonsfag for fagspesifikk undervisning. Som yrkesfaglærerutdannere arbeider vi på tvers av fagretninger med yrkesfagernes særskilte egenskaper i fokus. Dette gjøres ofte ved at vi inkluderer fagdidaktikere i yrkespedagogikken, og veileder studentene på oppgaver knyttet til deres spesifikke fagområde.

I emnet *YFL4303 Skolen i samfunnet* (NTNU, 2022a) jobber vi på denne måten, hvor tema for undervisningen er felles, og vurderingsformen er skriftlig hjemmeeksamen. YFL4303 erstattes av et tilsvarende emne høsten 2021 (YFL2003 - Skolen i samfunnet), og dette prosjektet bidrar til kunnskapsoverføring til det nye emnet. Studentene jobber med en skriftlig hjemmeeksamen gjennom semesteret, og leverer første- og andreutkast som arbeidskrav i emnet.

Yrkesfaglærere som studentgruppe

Flere faktorer gjør at yrkesfaglærerstudenter skiller seg fra andre studentgrupper. Mens gjennomsnittsalderen på studenter i Norge er under 30 år (SSB, 2020), er gjennomsnittsalderen for yrkesfaglærerstudentene nærmere 40 (Brandt & Hatlevik, 2003; Grande et al., 2013). Livssituasjonen for flere er dermed mer preget av familieforpliktelser, og

de fleste har tilknytning til arbeidslivet (både som yrkesutøvere og undervisere i sitt fagfelt) fra før de begynner, og samtidig med studiene sine. Det kan derfor tenkes at motivasjonen og bakgrunnen for studiene er noe annerledes enn på de øvrige lærerutdanningene som domineres av yngre studenter. En høyere grad av praktisk erfaring og generell modenhet kan styrke den enkelte yrkesfaglærerstudenten, men det kan også by på utfordringer i overgangen mellom tilværelsen som fagarbeider til student, samt gjennom studiet som ofte kommer i tillegg til andre forpliktelser.

I yrkespedagogikken jobber vi særlig med å skape sammenheng mellom studentenes yrkesidentitet knyttet opp mot praksisfeltet i skole og bedrift/virksomhet. På universitetet tilegner man seg kunnskap gjennom samarbeid, refleksjon og skriving. Videreutvikling av skriftlig kompetanse er en viktig del av studentundervisning (Greek & Jonsmoen, 2013), også ved yrkesfaglærerutdanningen. Det handler ikke kun om utvikling av akademisk skrivekompetanse, men like så mye om å koble sammen og formidle yrkesfaglig kompetanse og refleksjon. Evalueringen av Kvalitetsreformen viser at dagens studenter skriver mer og får flere tilbakemeldinger på sine arbeider enn tidligere (Aamodt et al., 2006).

I et emne som YFL4303 hvor akademisk skriving står sentralt må studentene sette seg inn i en ny form for formidling med formelle krav og etablerte tradisjoner. For studenter med lite erfaring fra akademisk fagtradisjon er dette en krevende prosess, og tidligere forskning viser at dette er en studentgruppe som trenger særskilt støtte og oppfølging i sin skriftlige utvikling (Hellne-Halvorsen & Spetalen, 2020; Smepllass, 2022; Lindset & Utvær, 2017).

Studentene gir tilbakemeldinger på at de opplever at ulike undervisere gir forskjellig veiledning knyttet til skriveprosessen. Dette kan bidra til å gjøre det vanskelig for studentene å vite hvilke krav som stilles til dem. For å sikre god sammenheng i de felles profesjonsfagene er det derfor avgjørende at de som underviser og veileder i denne prosessen er bevisste hvilke faglige forskjeller som eksisterer ved eget studieprogram, samt får arenaer for å utvikle gode veilednings- og vurderingspraksiser.

Målsetninger for utviklingsprosjektet

På yrkesfaglærerutdanningen (Bachelor for yrkesfaglærere - BYRK) er vi en rekke undervisere som inngår i et felles team for å sikre god kvalitet i utdanningen. Profesjonsfagene binder

sammen studiet for studenter som har svært ulik fagbakgrunn. Studentene kommer fra fagretningene Helse- og oppvekstfag, Elektro og datateknologi, Bygg- og anleggsteknikk og Teknikk- og industriell produksjon.

Høsten 2020 startet vi utviklingsprosjektet *Yrkesfaglærerutdanning: kvalitet i veiledning og vurdering*, som et initiativ for å styrke arbeidet med å veilede studentenes skriveprosesser og for å kartlegge på en systematisk måte hvordan yrkesfaglærerutdanningens praksiser i dette arbeidet ser ut, samt undersøke hvordan dette arbeidet kan videreutvikles og styrkes.

Vi ønsket med dette prosjektet å utvikle vår kollektive veiledning og samarbeid i profesjonsemnene på yrkesfaglærerutdanningen. Å utvikle og samtidig forske på egen praksis kan komme yrkesfaglærerutdanningen til gode på kort og lang sikt. Det er et ønske i yrkesfagseksjonen ved Institutt for lærerutdanning om å arbeide systematisk på tvers av faglige miljø, og dette prosjektet muliggjør en erfaringsutveksling som ikke er mulig å gjennomføre innenfor rammene av ordinær undervisning. Møtene som ble avholdt gjennom semesteret mellom faglærere med et særlig fokus på veiledningspraksis ble mulig som følge av prosjektet. Vi har samtidig hatt ønske om å styrke egne veiledningspraksiser og tilnærminger i fagmiljøet for å jobbe systematisk med kvalitet i yrkesfaglærerutdanningen gjennom prosjektet.

Målsetningen med dette kvalitetsprosjektet var å styrke vår egen kompetanse i yrkespedagogisk veiledning. Dette ble gjort gjennom tre ulike typer aktiviteter.

- 1) **Kartlegging:** Semesteret høst 2020 startet veiledningsteamet med en kartlegging av egen vurderingspraksis gjennom et halvdagsseminar. Seminaret ble arrangert av emneansvarlig Eli Smeplass som er førsteamanuensis i yrkespedagogikk. Vi hentet inn en mentor fra det universitetspedagogiske miljøet. Gjennom å koble på eksterne krefter ønsket vi å få hjelp til å kartlegge hvordan vi tenker og snakker om veiledning før vi møter og veileder studentene.
- 2) **Konsolidering:** Vi hadde to halvdagsamlinger i etterkant av studentsamlinger for å vurdere vår egen praksis og studentenes opplevelser av veiledningen. Det er totalt tre samlinger i Bachelorutdanningen for yrkesfaglærer (BYRK) per semester.
- 3) **Egen evaluering:** Vi hadde et heldagsseminar etter semesterets avslutning hvor underviserne møttes for å evaluere egen vurderingspraksis sett i sammenheng med

studentresultater og deres evaluering av emnet. Målsetningen med dette seminaret var å i fellesskap skrive en rapport som oppsummerer våre funn og peker videre på fremtidig arbeid med studiekvalitet på yrkesfaglærerutdanningen.

Utviklingsprosjektet er videre tilknyttet ILUs strategi for å heve kvalitet i utdanningene (ILU, 2022). Alle deltakerne i prosjektet er knyttet opp mot forskningsgruppen STYRK (NTNU, 2022b). Gruppen skal overordnet «utvikle forskningsbasert kunnskap om elever, lærlinger, lærerstudenter, yrkesfaglærere og yrkesfaglærerutdannere og deres kunnskapsutvikling og kvalifisering på ulike arenaer». Vårt mål med dette spesifikke kvalitetsprosjektet er å utvikle studentaktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer som kan føre til endringer i hvordan vi tenker og jobber systematisk med vurdering på studiet. Prosjektet er knyttet til to sentrale deler av instituttets strategi. For det første søker vi i fagstaben på BYRK å arbeide med samfunnsoppdraget som er å bidra med økt kunnskap om kritiske perspektiver på sentrale spørsmål og utviklingstrekk i skole og utdanning. Dette henger sammen med faget hvor prosjektet skal gjennomføres. I YFL4303, fra høsten 2021 endret til YFL2003, arbeides det med å hjelpe studentene til å løfte blikket til samfunnsmessige strukturer som påvirker fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift. Dette gjør vi ved at studentene trenes på å tydeliggjøre sin egen stemme i skriftlig diskusjon om hva som skaper kvalitet i opplæringen ved å skrive et eget prosjekt som de får veiledning på gjennom semesteret. Det andre punktet henger sammen med målsetningen om å styrke forskningsbasert undervisning, hvorpå deltakerne i prosjektet får erfaring med systematisk kvalitetsarbeid i team og får øvelse i å rapportere til et større forskningsnettverk også utenfor ILU og NTNU.

I emnebeskrivelsen for faget som utviklingsprosjektet er gjennomført i, står det:

Emnet skal, sammen med de øvrige komponentene som studieprogrammet er satt sammen av, yrkesfaget og praksisopplæring, gi studentene grunnlag for å undervise/utføre veiledningsoppgaver innen sitt fagområde/utdanningsprogram i videregående opplæring i skole og bedrift. Emnet skal også gi grunnlag for å undervise i grunnskolens ungdomstrinn. Emnet omfatter kunnskap om og refleksjon over skolens samfunnsmandat samt opplæringens verdigrunnlag gjennom hele opplæringsløpet. Emnet omfatter forståelse av begrepet dannelse og lærerens ansvar for demokrati og bærekraftig utvikling for elev, skole og samfunn. Emnet omfatter

også refleksjon over yrkesopplæringen og yrkesutøvelsen i et historisk, kulturelt, flerkulturelt og etisk perspektiv (NTNU, 2022a).

Rammene for utviklingsprosjektet er tett knyttet opp mot emnebeskrivelsen, som viser hvordan studentene gjennom skrivingen skal tilegne seg kunnskaper og ferdigheter som skal ruste kandidatene til å bli reflekterte yrkesfaglærere, som har innsikt i samfunnsoppdraget sitt i skole og bedrift, og videre kan forstå skolen som en del av samfunnet. Sentralt for prosjektet er å gi studentene, med utgangspunkt i deres bakgrunn og interesser, evne til å utvikle sin egen profesjonsfaglige kompetanse gjennom å bruke akademisk skriving til å knytte sammen pedagogikk og didaktikk, etisk refleksjon og egen analytiske kapasitet. Akademisk skriving skal på denne måten være en utviklende arbeidsform, som gjennom samspillet mellom studentene, mellom student og faglærer, og de ulike veilederne som deltar i prosjektet, være en samhandlingsform som bidrar til å styrke yrkesfaglærerstudentens faglige utvikling.

3. Prosjektdesign

Utviklingsprosjektet har gått ut på å knytte veiledernes samarbeid og diskusjoner om kvalitet i veiledning, sammen med studentenes læringsarbeid. Studentene har på samlinger gjennomgått tematikker som er sentrale for emnet, knyttet opp til pensumslitteraturen. Videre har arbeidskravene i emnet YFL4303 handlet om å arbeide individuelt med akademisk skriving. I emnet var sluttvurderingen knyttet til studentenes skrivearbeid. Semesteroppgaven, som altså var eksamensformen, gikk ut på å skrive en selvstendig tekst med selvvalgt tema knyttet til emnet. Studentene fikk bokstavkarakter ved semesterets slutt. Som første arbeidskrav skulle studentene skrive et utkast til en innledningsdel for en oppgave, og redegjøre for sitt valg av tema og klargjøre hvilken litteratur de hadde som intensjon å bruke. I det andre arbeidskravet skulle de skrive ut en mer helhetlig skisse (Oppgavetekstene er vedlagt som Appendix 1 og Appendix 2). Formelle retningslinjer for skrivearbeidet ble presentert som en forutsetning for å få bestått arbeidskravet. Studentene måtte videre ha godkjent oppmøte i 80 prosent av undervisningen på campus, samt godkjent arbeidskrav 1 og 2 for å kvalifisere seg til å levere eksamen ved semesterets slutt. Dette er tilsvarende formelle krav i andre liknende emner på yrkesfaglærerutdanningen. Alle studentene fikk individuell veiledning på tekst fra en veileder i veiledningsteamet mellom samlingene, og samtalene mellom faglærerne i emnet tok utgangspunkt i denne veiledningen. Tilbakemeldingene til studentene bestod av skriftlige innspill på BlackBoard som er læringsplattformen NTNU benytter, samt gjennom gruppevise- og individuelle samtaler på samlingene på campus i Trondheim. Hver av de tre samlingene ble det satt av to timer til arbeid med semesteroppgaven og veiledning ved ukens slutt. Denne veiledningen ble av praktiske årsaker organisert noe ulikt, da noen av faglærerne hadde ansvar for å følge opp større grupper enn andre.

Tabell 1: Oversikt over hvordan prosjektet har fulgt undervisningen i emnet

Progresjon i emnet YFL4303	Kvalitetsprosjektets fremdrift
	1. halvdagsseminar: Kartlegging Hva handler faget og veiledningen om? Hva er god veiledning? Hvilke implisitte og eksplisitte standarder for god akademisk skriving er det vi forfekter? Hvilke utfordringer har studentene, og hvilke oppgaver har vi?
Første samling (Tema: skolens samfunnsmandat og profesjonsetikk)	2. halvdagsseminar:Konsolidering Hvordan gikk det å møte studentene på første samling? Hvilke signaler får vi om utfordringer og hva har vi gjort/kan vi gjøre med det? Hvordan jobber vi med kvalitet i veiledning?
Arbeidskrav 1 Skisse med innledning leveres i Blackboard	Skriftlig tilbakemelding før andre samling
Andre samling (Tema: Utfordringer og spenninger i yrkesfagene)	Muntlig tilbakemelding veiledning på veien videre
Arbeidskrav 2 Innlevering av foreløpig eksamensbesvarelse	3. halvdagsseminar: Konsolidering Hva skriver studentene om? Hvordan arbeider de med prosjektet? Ser vi noen mønstre/trender i utfordringer som studentene har?
Tredje samling (Tema: Yrkesfagenes rolle i et politisk landskap)	
Innlevering av eksamen	Heldagsseminar: Faglærernes egne evaluering/erfaringsutveksling.

Tabell 1 er en oversikt over sammenhengen mellom progresjonen i emnet (i venstre kolonne), og kvalitetsprosjektets design (høyre kolonne). Målsetningen var å skape god sammenheng mellom faglærernes veiledning og å bidra til viktige diskusjoner om hvordan man kan veilede studentene som gruppe og ut ifra den enkeltes behov og mestring. Utviklingsprosjektets design, gjorde at faglærere fikk gjøre for- og etterarbeid som faglig team, og møtene ble brukt

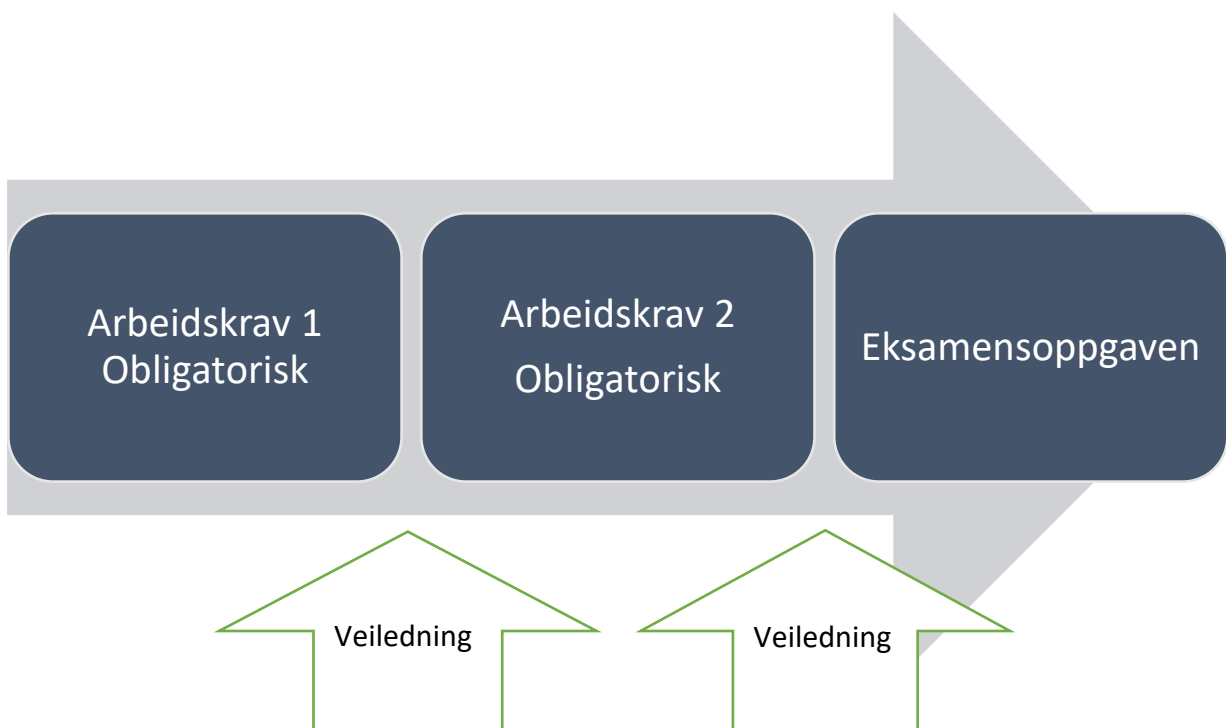
som en arena til å diskutere formålet med veiledningen, undervisningsdesign og sammenheng mellom temaene i emnet og studentenes egenvalgte tema og løsninger for oppgaveskrivingen deres. Faglærerne ble invitert inn i et felles Teams-område hvor det ble delt faglige tekster om veiledning og akademisk skriving, og alle fikk utdelt et eksemplar av Torlaug Løkensgard Hoels bok «Skriving ved universitet og høyskolar – for lærarar og studentar» som inneholder konkrete tips og kilder for hvordan man kan utvikle gode veiledningspraksiser for studenter (Hoel, 2008). Denne boken og flere andre faglige tekster dannet et felles grunnlag for diskusjoner om hvordan man kan jobbe med å veilede studenter i deres skriveprosess. Blant annet beskriver Hoel, med utgangspunkt i Lauvås og Handal (1998) hvordan undervisere kan jobbe for å gi konstruktiv tilbakemelding til studenter:

- Ved å synliggjøre det gode.
- Ved å peke på det verneverdige i teksten.
- Ved å definere det uklare.
- Ved å gi retning til arbeidet med det uferdige.
- Ved å gi lyst og energi til det som står igjen.

Motsatsen til denne konstruktive veiledningen er uklar og generell, mangler forslag til hvordan studenten kan forbedre teksten, legger vekt på det negative og ved å ikke være knyttet til vurderingskriteriene. Disse punktene for konstruktiv tilbakemelding er eksempler på aspekter som ble diskutert i veiledningsteamet. Gjennom semesteret ble studentene også presentert for vurderingskriteriene og karakterskalaen, og fikk mulighet til å komme med innspill til denne. Hensikten var å skape transparens for studenter og veiledere om hvordan emnet var knyttet sammen med skriveprosess og tilhørende veiledning. Studentene skulle få anvendelig veiledning, samt en rettfærdig vurdering ved semesterets slutt.

Ved semesterets start ble de informert om hvordan emnet var bygget opp, og hvem deres spesifikke veileder skulle være. Emneansvarlig hadde ansvar for den største gruppen studenter, mens øvrige prosjektdeltakere hadde tre til fem studenter hver. Den samme veilederen fulgte studenten gjennom hele semesteret, fra startgropa med refleksjon og diskusjon første samling, og videre til arbeidskravene. Sensuren ble i hovedsak gjort av emneansvarlig med medsensor på enkelte oppgaver. Studentene fikk beskjed om at dersom de la ned innsats i egen skriving, ville de kunne få rikere innspill fra en faglærer som hadde erfaring og kunnskap om skriveprosesser, og denne veiledningen kunne potensielt styrke dem

i skrivearbeidet mot sluttresultatet, som var den innleverte eksamensoppgaven som de ville bli vurdert på. Figur 1 er en illustrasjon av sammenhengen mellom arbeidskrav og eksamensoppgaven i emnet. Denne ble også vis studentene ved semesterets start, slik at de skulle ha innsikt i sammenhengen mellom egen skriveprosess og sluttvurdering, som var en forutsetning for å skape engasjement hos studentene, og eierskap til eget skriveprosjekt. Målet var at arbeidet med skriving skulle være overkommelig, faglig utviklende, og individuelt tilpasset. Studentgruppen som deltok i prosjektet var trolig også motivert av at de nærmer seg slutten av utdanningen, og skulle skrive bacheloroppgaver kommende semester. Bacheloroppgaven er avsluttende for yrkesfaglærerutdanningen.

Figur 1: Illustrasjon over veiledningens design

Kartleggingen av prosjektet har pågått på flere måter. Det viktigste resultatet er studentenes skriftlige arbeid, som av åpenbare grunner ikke presenteres her. For å kartlegge hvordan arbeidet med kvalitet i veiledning ble utført, samlet veiledningsteamet en rekke typer informasjon utover studentenes egenproduserte materiale. Undervisningsmateriellet er en del av datagrunnlaget, og noen av studentenes tekster ble diskutert i møtene mellom faglærere. Samtidig som undervisningen og veiledningen pågikk, bidro faglærerne i de interne seminarene, hvor diskusjonene ble tatt opp på lydopptak og deretter transkribert. Dette utgjør et omfattende datamateriale som dokumenterer måten veiledere ved yrkesfaglærerutdanningen samhandler når de jobber for å skape kvalitet for studentene.

Videre ble det gjennomført en spørreundersøkelse ved semesterets slutt, hvor studentene fikk svare på kartleggingsspørsmål fra emneansvarlig. Studentene kunne skrive anonyme tilbakemeldinger på hvordan de hadde opplevd opplegget. Det totale datamaterialet gir et rikt bilde på hvordan yrkesfaglærerutdannere jobber sammen for å skape kvalitet i veiledning og vurdering, og hvordan studentene opplever et slikt arbeid.

4. Resultat

Prosjektet berører både studentgruppens lære- og skrivearbeid og undervisernes arbeid for å skape kvalitet i egen veiledning og undervisning. Underviserne som i det daglige har ansvaret for å veilede studenter på en rekke emner deltok i et systematisk arbeid i et profesjonelt fellesskap. I yrkespedagogikken er man opptatt av å knytte yrkesfag sammen med kunnskap om undervisning og veiledningsarbeid. Som yrkesfaglærerutdannere er det viktig å jobbe med kvalitet, å være bevisste samfunnsoppdraget man har som undervisere ved en av Norges få yrkesfaglærerutdanninger. De fleste i veiledningsteamet har selv erfaring fra yrkeslivet som fagarbeider, videregående opplæring, fra yrkesfaglærerutdanning og masterstudier ved universitetet, og har selv vært igjennom liknende prosesser som studentgruppen opplever i møtet med akademisk skriving. Andre i teamet har førstekompetanse, og lang erfaring med å veilede studenter på ulikt nivå. Disse erfaringene i veiledningsteamet er trolig en viktig forutsetning for å kunne skape god yrkesfaglærerutdanning, som ivaretar den enkelte students integritet i møte med en verden som stiller krav til skriftlig formidling. Akademisk skriving blir i denne konteksten først og fremst et middel for å nå et mål om å utvikle studentenes faglige stemme. Vurderingsformen i faget er en måte å kartlegge studentenes arbeid med å tilegne seg kunnskap som finnes i fag- og forskningslitteratur, og deretter videreformidle denne gjennom veiledet skrivearbeid. I dette arbeidet må studentenes erfaringer og faglige vurderinger anerkjennes som en sentral del av det å bli yrkesfaglærer.

En systematisk koding av undervisernes egne diskusjoner viser hvordan underviserne arbeider med ulike sentrale tema i et faglig fellesskap¹. Særlig tre hovedtema peker seg ut som relevante for denne rapporten.

Disse er a) refleksjoner om hva som er veiledningens formål, b) utvikling av kvalitet gjennom dialog, og c) bruken av egne erfaringer. I de følgende avsnitt blir disse tre temaene presentert.

Veiledningens formål

Analyser av samtalene i etterkant av prosjektets undervisningsaktive fase, viser at samtaler mellom faglærere i team er utviklende for å skape en felles kultur for kvalitet som handler om å formidle faglige verdier som grunnlag for undervisning. Selv om forskriften og emnebeskrivelsene definerer faglig innhold, er det også et kontinuerlig refleksjonsarbeid som gjøres ved utdanningen som i stor grad er det som skaper kvalitet i møte med studentgruppen. Enkelte tema som tas opp i seminarene mellom faglærere, viser hvordan kvalitet i veiledning og undervisning også handler om å formidle den yrkespedagogiske og yrkesdidaktiske særegenheten som ligger til yrkesfagene (Eikeland et al., 2015). Veiledere som deltok i prosjektet beskrev blant annet hvordan studentene skulle ta utgangspunkt i sin egen faglighet i skrivearbeidet, og hvordan det er motiverende at oppgaven knyttes opp mot enten tidligere erfaringer studentene har med seg inn på studiet, fra yrkes- eller skolepraksis gjennom utdanningen, eller for å reflektere over mulige dilemma de selv ser for seg kan være aktuelle når de er ferdig utdannet, og står som yrkesfaglærer i den videregående opplæringen som både kan være i skole, bedrift eller tilknyttet opplæringskontor. Siden studentgruppene som tar profesjonsfagene ved BYRK har variert bakgrunn, viser analyser av samtalene mellom faglærere hvordan det er en utbredt enighet om at veiledning kan og bør tilpasses den enkelte student for at den skal være relevant og faglig utviklende. Dette kan knyttes til forskriften for yrkesfaglærerutdanningen (FOR-2013-03-18-291), som fremhever hvordan profesjonsfaget skal særlig ivareta sammenhengen mellom pedagogikk, yrkesfag og praksis i utdanningen og skal være gjennomgående i hele utdanningen. Samtlige av prosjektets deltakere formidlet en interesse for å hjelpe studentene i deres skrivearbeid for faglig utvikling, fremfor å bruke

¹ Prosjektleder har benyttet en tematisk koding av datamaterialet (Clarke et al., 2015) i Nvivo som er et analyseprogram for kvalitative data. Etter første kodesyklus ble svarene presentert øvrige prosjektdeltakere, som deretter bistod med å lage en felles kodebok med tema som viser hovedfunnene fra de faglige samtalene (Saldaña, 2021)

skriftlig arbeid som en utsilingsmekanisme. Skriftlige arbeider bør derfor for denne gruppen studenter være et bevisst didaktisk grep som knyttes sammen til andre læringsaktiviteter ved yrkesfaglærerutdanningen. Den bør også være hensiktsmessig organisert med tanke på å støtte både de som opplever skrivearbeid som ufarlig og lærerikt, samtidig som de kandidatene som opplever skriving som krevende og lite motiverende må få kyndig assistanse og motiverende støtte fra en veileder.

Utvikling av kvalitet gjennom dialog

Veilederne tar i fellesskap opp en rekke tema som kan være utfordrende med undervisning og veiledning. Det kommer frem at det kan oppstå dilemma i møtet mellom det å tilpasse veiledning til den enkeltes behov, og de til enhver tid tilgjengelige ressurser den enkelte faglærer har i emnet. Det oppleves også som utfordrende at studentene ikke har hatt tid til å selv lese pensum slik at de er kjent med fagets litteratur når de skriver – og det er utfordrende å skulle ha full oversikt over bredden i faget når man ikke er emneansvarlig selv. Dette kunne blant annet forenkles gjennom samtaler mellom de ulike veilederne, siden emneansvarlig har ansvar for å kjenne pensumets bredde. Veilederne valgte også gjennom prosjektet å organisere sin egen veiledning ulikt, og studentene påpekte at dette kunne skape ulik veiledning. Dette ble utgangspunkt for en diskusjon mellom studentgruppen og emneansvarlig, som forklarte hvordan kvalitet i veiledning også handler om at den enkelte veileder må ta utgangspunkt i sine erfaringer og ressurser for å bistå studenter i deres skrivearbeid. Denne felles refleksjonen kan også være nyttig for å skape bevissthet om hvordan yrkesfaglærerstudentene selv har ansvaret for å undervise en sammensatt elevgruppe i fremtiden som profesjonell lærer. Et viktig poeng som også ble tydeliggjort for veilederne som deltok i prosjektet, er hvordan de ulike faglige tradisjonene som studentene har bakgrunn fra, viser seg i deres skriftlige arbeider. Mens noen studenter kommer fra tekniske fag hvor faglig forståelse ofte oppfattes som absolutte sannheter, eksempelvis styrt av naturlover som i kjemi og fysikk, har andre fagfelt større tradisjon og toleranse for meningsutveksling og å uttrykke faglighet gjennom individets erfaringer og kreative prosesser. Profesjonsfagene i yrkesfaglærerutdanningen rommer derfor et stort spenn av faglige uttrykk og tradisjoner som kan og bør anerkjennes i akademisk skriving. Fremfor å være opptatte av kun formelle krav, må yrkesfaglærerutdannerne jobbe med å gjenkjenne

faglighet i forskjellige formater, være tydelige i forventninger som stilles til referanseføring og forklare studenter hvorfor man streber etter transparens og tydelighet i alle slags vitenskapelige tekster.

Bruken av egne erfaringer

Analysene viser hvordan veilederne både bruker egne erfaringer fra tidligere undervisning i skole, bedrift og på universitet i samtalene sine, og refererer til konkrete hendelser og opplevelser når de diskuterer hvordan de kan og bør gi tilbakemeldinger til studentene. Gjennom å diskutere tidligere erfaringer deler yrkesfaglærerutdannerne tips til metoder for å motvirke skrivesperre hos studentene, skape god kommunikasjon og tilpasse seg enkeltstudenters behov i veiledning. I fellesskap overfører veiledningsteamet disse erfaringene til hverandre, og videreutvikler den enkelte undervisers repertoar i møte med en sammensatt studentgruppe. Det kommer frem at også nyere erfaringer, altså ferske møter med studenter på fysiske samlinger og i kommunikasjon gjennom digitale plattformer, danner grunnlag for erfaringsutveksling og ny refleksjon gjennom møtene faglærerne har i prosjektet. Yrkesfaglærerutdannerne støtter hverandre i denne prosessen og bruker sin egne faglige kompetanse til å skape kvalitet i veiledningen av studentenes skriveprosess.

Studentenes tilbakemeldinger

Studentenes stemme er med i prosjektet gjennom den kontinuerlige dialogen mellom fagteam og studentgruppe, samt med enkeltstudenter. Videre viser den gjennomførte undersøkelsen ved semesterets slutt hvordan studentene opplever undervisningen i emnet samt veiledningen de har mottatt gjennom prosjektet. Denne undersøkelsen ble gjennomført på siste samling og ble besvart av totalt 29 av studentene. Hele 96,6 prosent av studentene svarte i denne undersøkelsen at emnet hadde bidratt til å styrke deres skrivekompetanse. Samtlige av studentene er helt eller litt enig i at det er nyttig å diskutere med andre studenter i emnet, og vi tolker dette som at studentene opplever å ha godt utbytte av å samarbeide med hverandre. Overordnet rapporterer studentene også et godt samarbeidsklima, hvorpå 31 prosent er svært enig, og 62,1 prosent er litt enig i at det er godt læringsmiljø i kullet.

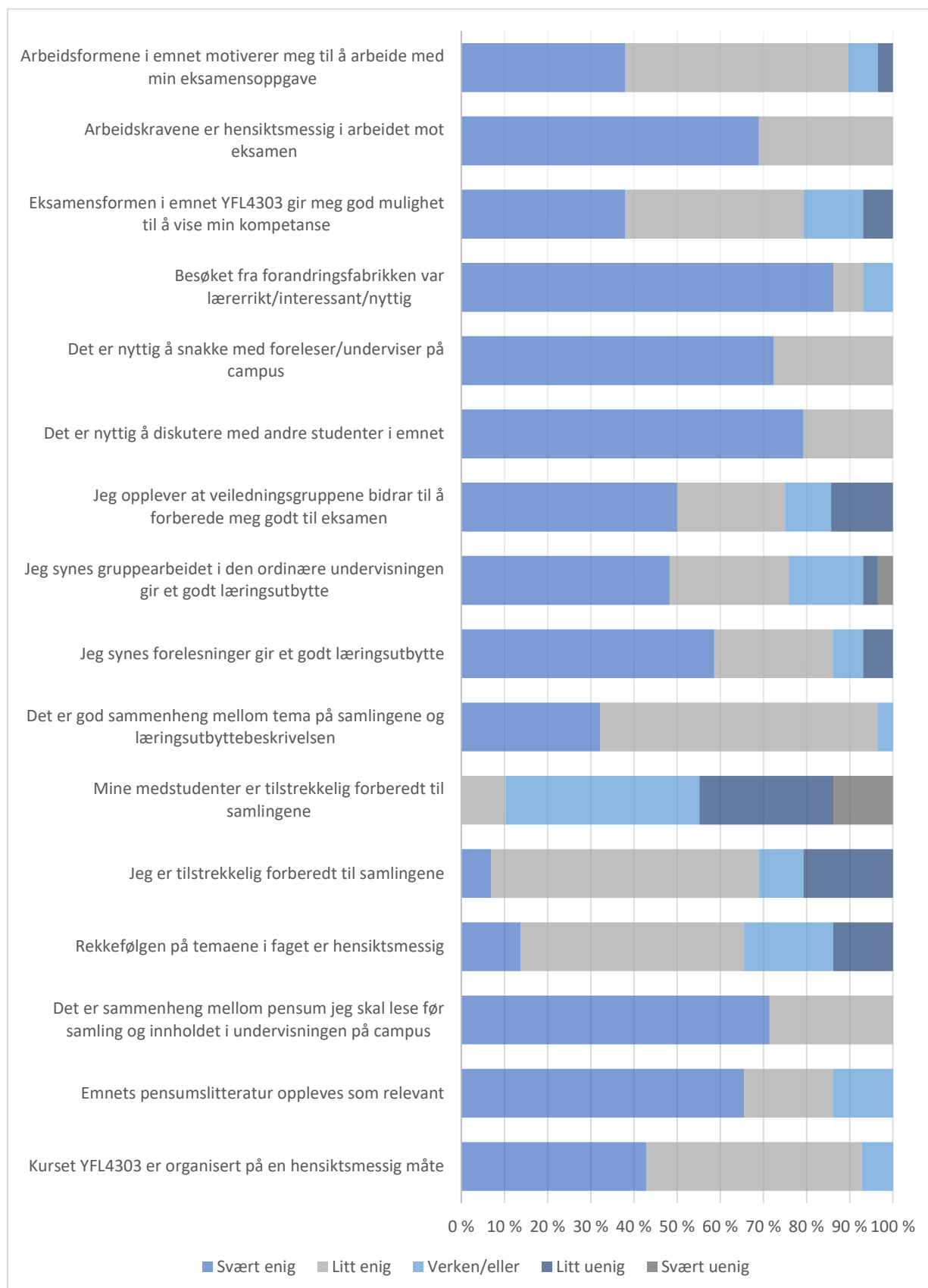
Da vi spurte studentene vurdere på hvilken måte skrivekompetansen ble styrket fikk vi en rekke skriftlige svar, noen av disse presenteres i tabell 2.

Tabell 2: Beskrivelser av på hvilken måte skrivekompetansen er styrket

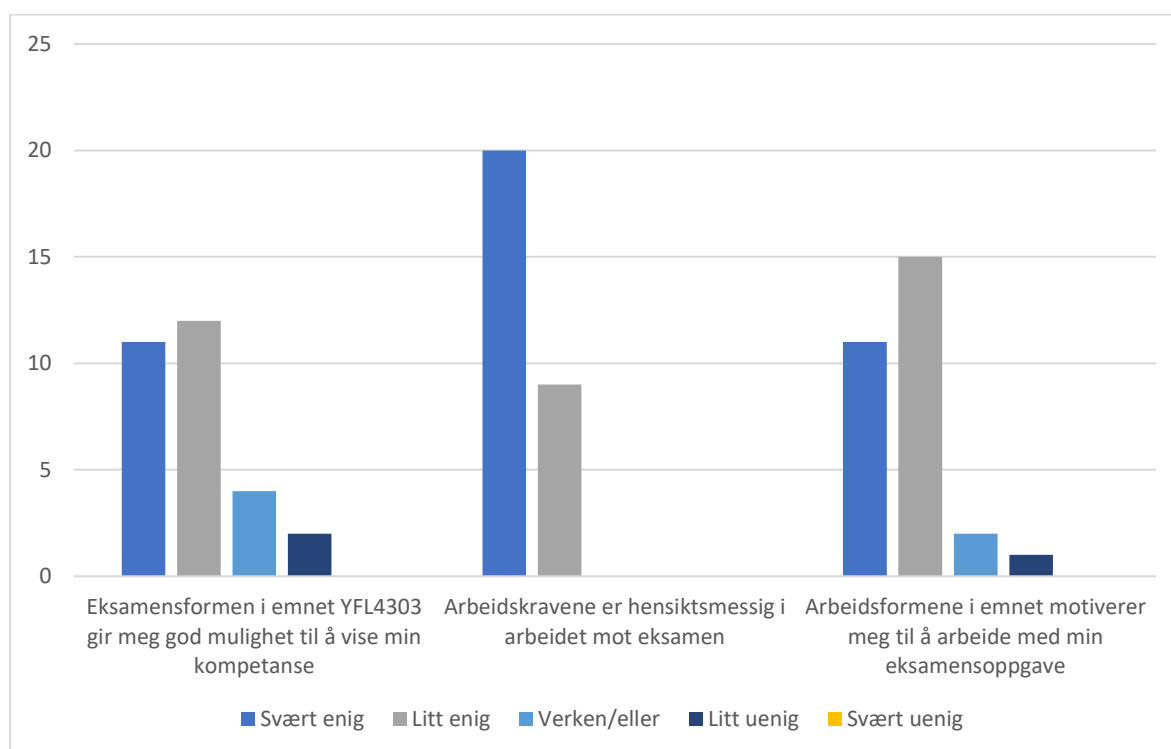
- Føler oppgaven blir bedre når man jobber med den over tid. Da blir det tid til å reflektere og bearbeide tekst, for at den skal bli best mulig.
- I dette emnet har jeg lært mer om hvordan man bør/kan drøfte enn hva jeg kunne fra før. Kan muligens handle om emnet..... dette er et emne som er interessant, og veldig relevant i forhold til yrkesrollen som YFL. I tillegg opplever jeg foreleser som engasjert og dyktig i sitt fag.
- Det å skrive oppgaver øker skrivekompetansen generelt. Med gode tilbakemeldinger kan jeg forbedre meg fram mot sluttresultatet.
- Ved å ha veiledningsgruppene, får man muligheter til å få råd/tips til å skrive oppgaver. Både fra medstudenter og læreren.
- Med tanke på skriveferdigheter og opplæring i refleksjon over forskjellige problemstillinger.
- Interessant emne med god veiledning i skriveprosessen og relevant pensumlitteratur
- Eksamensoppgaven setter meg på prøve, ift. å hente inn vitenskapelig teori, sette den opp mot problemstillingen, og ikke minst få knytte den til egne erfaringer.
- Allerede på første samling hadde vi veiledningsgrupper der vi hadde skriveaktivitet. Allerede her opplever jeg å få nye skrivemetoder og studieteknikker presentert, noe jeg har brukt aktivt i videre arbeid. At eksamensoppgaven er delt inn i arbeidskrav 1 og 2, gjør at jeg kontinuerlig må jobbe med oppgaven mellom samlingene. Gjennom dette arbeidet leser jeg pensum, får meget rask tilbakemelding, og kan arbeide videre med å innhente relevant stoff til oppgaven min. På samling to skal vi utarbeide et ressurshefte med forventning til referanseføring. Dette opplever jeg som en god øving, og medstudenter er behjelpelig i dette arbeidet.
- Ser nye løsninger jo mer man leser og forstår. Dette gjør også at skrivekompetansen øker, føler jeg
- Øving gjør mester:)

- Veiledningstimene er gull verdt og kritiske spørsmål om min oppgave skjerper innsatsen min. Spent på neste tilbakemelding av oppgaven min.
- Desto mere man skriver, desto bedre blir man til å skrive
- Må jo skrive
- Ved å få veiledning både fra lærere og medstudenter
- Flott med flere veiledere som blir tildelt flere grupper og terskelen for å spørre om veiledning blir lavere da du får en god relasjon til veileder som gir deg tilbakemelding.
- Blir nødt til å skrive mer oppgaver = mer trening på å skrive
- Forbedret akademisk skriving
- Det å ha mulighet til god veiledning underveis, finner jeg veldig lærerikt
- Mer øvelse og lærdom, gir meg mer skrivekompetanse
- Fått noe mer erfaring på skriving, som for meg er en stor utfordring
- Jevnlig tilbakemelding fra veileder medstudentrespons er morsomt og bra da får jeg innspill på vinkler jeg kanskje ikke har tenkt på eller eliminert. Fint å få leserperspektiv gjennom medstudentrespons.

Figur 2: Studentenes tilbakemeldinger ved semesterets slutt (N=29)

Figur 3: Studentenes opplevelser av vurderingsformer (N=29)

Figur 2 og 3 viser hvordan studentene selv svarer på hvordan de opplever arbeids- og vurderingsformer i emner. Overordnet virker det som om majoriteten som svarer på kartleggingen opplever at undervisningen treffer deres behov, av den er hensiktsmessig lagt opp, og at det er god sammenheng mellom arbeidet de gjør i emnet og vurderingen de skal motta ved semesterets slutt. Vi ser at det varierer noe mellom de ulike undervisningsaktivitetene i emnet i hvordan studentene som gruppe opplever hva som skaper kvalitet. Eksempelvis er det noe forbedringspotensial når det gjelder hvor godt studentene er forberedt i forkant av samlingene, dette kan skape noe frustrasjon hos medstudenter som ofte jobber sammen i grupper i undervisningen. Totalt sett ser vi at studentene opplever god sammenheng mellom undervisningen og eget skriveprosjekt.

5. Oppsummering

Kvalitetsprosjektet viser hvordan formative vurderinger (se eks. Engh, 2011) underveis i semesteret, og en aktiv faglig dialog mellom ulike veiledere kan bidra til å styrke kvaliteten i utdanningen gjennom kunnskapsutveksling og samhandling. Faglærere bruker egne erfaringer, fagbakgrunn og vurderinger i samspill for å skape sammenheng i et emne som stiller krav til akademisk skriving.

Vi konkluderer med at veiledning på yrkesfaglærerutdanningen er et kontinuerlig arbeid, som kan og bør innebære dialog mellom ulike parter og kompetanser. Studentenes perspektiver er viktige for å sikre at undervisningen er med på å bygge deres faglige repertoar. Transparens i undervisningsdesign og vurderingskriterier kan skape en trygghet i studentgruppen, slik at de opplever at akademisk skriving er et nyttig verktøy på veien mot å bli en profesjonell lærer. Dette krever at faglærere forstår studentenes sammensatte utfordringer og motivasjoner, og at man veileder studentene med utgangspunkt i deres delte og individuelle behov.

Basert på prosjektet foreslår vi følgende tiltak:

- Styrket satsning på yrkesfaglærerutdanningens arbeid med å sikre faglig relevans i profesjonsfagene
- Videreføring av tilsvarende faglige forum for å sikre kunnskapsutvikling i faglig veiledning for yrkesfaglærerutdannere
- At skrivekompetansen til studentgruppen er i fokus gjennom hele utdanningen, med lav terskel for deltakelse og tydelig fokus på motivasjon og mestring
- At fagmiljøet aktivt samler informasjon fra studentgruppen underveis og etter gjennomførte emner gjennom egne undersøkelser
- At det gjennomføres flere utviklingstiltak for å fremheve yrkesfaglærerstudentenes faglige styrker, også gjennom å ta i bruk andre vurderingsformer enn skriftlige arbeider

6. Litteraturliste

Brandt, S. S., & Hatlevik, I. K. R. (2003). Skreddersydd yrkesfaglærerutdanning? En undersøkelse av den treårige yrkesfaglærerutdanningen. NIFU skriftserie nr. 38/2003. Online <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/280568/NIFUskriftserie2003-38.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Clarke, V., Braun, V., & Hayfield, N. (2015). Thematic analysis. *Qualitative psychology: A practical guide to research methods*, 222, 248.

Eikeland, O., Hiim, H., & Schwencke, E. (2015). Yrkespedagogiske perspektiver. *Gyldendal Norsk Forlag AS*.

Engh, R. (2011). *Vurdering for læring i skolen: på vei mot en bærekraftig vurderingskultur*. Høyskoleforlaget.

FOR-2013-03-18-291. Forskrift om rammeplan for PPU for yrkesfag. (2013). *Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag for trinn 8–13* (FOR-2013-03-18-289). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-03-18-289?q=forskrift%20om%20rammeplan%20for%20praktisk>

Grande, S. Ø., Lyckander, R. H., Landro, J. & Rokkones, K. (2014). *Fram i lyset!. En kartlegging av status og behov for lærerutdanning for yrkesfag*. <https://www.ntnu.no/documents/150035/20502917/Fram+i+lyset%21/60886d96-25e0-4ef3-b67d-a153770ef7c4>

Greek, M. & Jonsmoen, K. M. (2013). Skriveveiledning til økt fag- og tekstforståelse. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 97(4-5), 281–291.

Hellne-Halvorsen, E. B. & Spetalen, H. (2020). Arbeid med skriving i yrkesfaglærerutdanningen. *Acta Didactica Norden*. 14(1). <https://doi.org/10.5617/adno.8026>

Hoel, T. L. (2008). *Skriving ved universitet og høyskolar: for lærarar og studentar*. Universitetsforlaget.

ILU. (2022). Institutt for lærerutdanning. Strategi 2018-2025. Kunnskap for en bedre skole og lærerutdanning.

<https://www.ntnu.no/documents/1272526547/1282697937/Strategi+2018+bokm%C3%A5l.pdf/beeca08d-23ce-48a0-abc1-31c9b1114795>

Kunnskapsdepartementet. (2004). Informasjon om 3-årig yrkesfaglærerutdanning og lærerkompetanse. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/informasjon-om-3-arig-yrkesfaglærerutdan/id107482/>

Lauvås, P., & Handal, G. (1998). *Hovedfagsveiledning ved Universitetet i Oslo: rapport fra prosjektet "Vitenskapelig veiledning"*. Universitetet i Oslo, Pedagogisk forskningsinstitutt, Fagområdet for universitetspedagogikk.

Lindset, M. & Utvær, B. K. (2017). Fra fagarbeider til yrkesfaglærer: Førsteårsstudenters opplevelser av undervisning og veiledning i akademiske skriveferdigheter. *Skandinavisk tidsskrift for yrker og profesjoner i utvikling*, 2, 1–22. <https://doi.org/10.7577/sjvd.2008>

NTNU. (2022a). YFL4303 - Profesjonsfag, pedagogikk og yrkesdidaktikk: Skolen i samfunnet. Emneplan på nett. <https://www.ntnu.no/studier/emner/YFL4303#tab=omEmnet>

NTNU. (2022b). STYRK: Samarbeid på Tvers i YRKesfag. Forskningsgruppe ledet av Britt Karin Støen Utvær. <https://www.ntnu.no/ilu/styrk>

Saldaña, J. (2021). *The coding manual for qualitative researchers*. Sage.

Smeplass, E. (2022). Nyutdannet yrkesfaglærer. I B. K. Utvær, E. B. Morud., K. Hansen., K. Rokkones & K. Firing (red.), *Å bygge broer: samarbeid på tvers i yrkesfag*, s. 75-87. Universitetsforlaget.

SSB. (2020), Statistisk Sentralbyrå, Norske studenter er blant de eldste i Europa. Online <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/norske-studenter-blant-de-eldste-i-europa>

YFL2003 - Skolen i samfunnet. Emneplan på nett. NTNU.

<https://www.ntnu.no/studier/emner/YFL2003#tab=omEmnet>

Aamodt, P.O., Carlsten, T. C., Caspersen, J., Grøgaard, J. B. & Røsdal, T. (2016).

Kompetanseutvikling blant yrkesfaglærere: En undersøkelse basert på OECD Teaching and Learning International Survey (TALIS). (NIFU-rapport 6/16). Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). <https://www.nifu.no/publications/1350037/>

Appendix 1:

Arbeidskrav 1

Fordypningsoppgaven i Profesjonsfaget YFL4303 er en individuell oppgave som dere jobber med gjennom semesteret. Den er også knyttet til arbeidskravene i faget. Tema omfatter blant annet kunnskap om og refleksjon over skolenes og yrkesfaglærerens samfunnsmandat, analyse av utdanningspolitiske føringer og vurdering av utdanningsbehov innen eget utdanningsprogram.

Skolen har en grunnleggende og viktig funksjon i samfunnet, både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Skolen som opplæringsarena skal bidra til at nye generasjoner får ta del i et inkluderende og mangfoldig samfunn og arbeidsliv. Den overordnede læreplanen fremhever også skolens verdigrunnlag og dens samfunnsoppdrag som danningsarena.

Som yrkesfaglærer er man medansvarlig for å sørge for at skolen oppfyller sitt samfunnsmandat. Dette ansvaret innebærer at man hever blikket utover det rent praktiske i opplæringen, og med dette legger til rette for å inkludere sentrale deler i den generelle delen av læreplanen i opplæringen til elevene (og fra og med høsten 2020; ny overordnet del av læreplanverket).

Skolen påvirkes av mange forhold i samfunnet. Det fremgår forventninger fra politisk hold, lokalt næringsmiljø, skoleeier, aktører i skolen (ledelse, kolleger, elever m.m.). Disse forventningene kan også være motstridende og kilde til konflikt og frustrasjon.

I denne oppgaven har du mulighet til å gå dypere inn på noen av de tema som berører din arbeidshverdag, ditt fagmiljø, din skole eller dine elever som du finner særlig interessant.

Dere skal selv lage en problemstilling for oppgaven, men dette bør skje i samråd med faglærer(e). Det forventes at pensumslitteraturen benyttes aktivt i utforming av problemstilling og diskusjonsdel.

I denne eksamensoppgaven skal du redegjøre, diskutere og reflektere over tema som angår skolen som opplæringsinstitusjon i samfunnet. Du står fritt til å velge tema, men valg av tema må forankres i læringsutbyttebeskrivelsene til emnet. Her er noen forslag til tema:

Skole- og bedriftskultur

Utdanningspolitikk og reformarbeid – (strukturendringene)

Yrkesetikk, likeverd og likestilling

Lokalsamfunnet og næringslivet

Fagets og yrkets plass i skolen og samfunnet

Samarbeid mellom skoler og bedrifter/virksomheter

Pedagogikkens rolle i yrkesfagsopplæringen

Innledning

En innledningsdel danner ofte et grunnlag og utgangspunkt for videre arbeid. Det er derfor fornuftig å overveie om utgangspunktet er håndterlig og innenfor rammene for hva som er realistisk å komme i mål med. Man vil likevel oppleve i skriveprosessen at man går fram og

tilbake i eksamensbesvarelsen for å endre og tilpasse innholdet, slik at de ulike delene i besvarelsen bidrar til å skape sammenheng fra start til slutt.

Oppgave

Lag utkast til innledningsdel med bakgrunn, tema, fokus, problemstilling og avgrensing. Du vil få veiledningen på innledningsdelen. Antall sider: 1-2. Følg de formelle kravene for eksamensbesvarelsen (skriftstørrelse. 12, linjeavstand 1,5).

Frist for innlevering i BlackBoard er 27.09 klokken 23:59

Appendix 2:

Arbeidskrav 2 skal leveres i BB senest 08.11.2020 og er en mer fullstendig tekst. Faglærer(e) vil gi respons på teksten. Som et minimumskrav for å få godkjent dette arbeidskravet må du ha skrevet ca. 2000 ord. I dette ligger at alle deler av oppgaven er påbegynt.

Ressurser til oppgaveskriving:

NTNU Oppgaveskriving hjelp fra universitetsbiblioteket <https://www.ntnu.no/viko/>

Eksempler på APA-stil referanseføring: <https://www.ntnu.no/viko/apa-eksempler>

Gode norske artikler på nett (husk VPN): <https://www.idunn.no/>

Skandinavisk tidsskrift for yrker og profesjoner i utvikling:

<https://journals.hioa.no/index.php/yrke>

Læreplanverket: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/>

Appendix 3:

Sensurveiledning – Institutt for lærerutdanning, NTNU	
Emnekode	
Angi også fag A/fag B	YFL4303
Emnenavn	Profesjonsfag, pedagogikk og yrkesdidaktikk: Skolen i samfunnet
Semester/år	5. semester YFL
Emneansvarlig(e)	Eli Smeplass
Vurderingsform	Individuell skriftlig oppgave
Vurderes med	Bokstavkarakter

<p>Fagspesifikke vurderingskriterier (jf. Forskrift om studier ved NTNU, § 5-1.:</p>	<p>NTNUs generelle beskrivelse av karaktertrinnene:</p> <p>A – Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.</p> <p>B – Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.</p> <p>C – Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.</p> <p>D – En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.</p> <p>E – Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.</p> <p>F – Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.</p>
<p>Oppgavetekst - Bokmål og nynorsk</p>	<p>Skolen har en grunnleggende og viktig funksjon i samfunnet, både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Skolen som opplæringsarena skal bidra til at nye generasjoner får ta del i et inkluderende og mangfoldig samfunn og arbeidsliv. Den overordnede læreplanen fremhever også skolens verdigrunnlag og dens samfunnsoppdrag som dannelsesarena.</p> <p>Som yrkesfaglærer er man medansvarlig for å sørge for at skolen oppfyller sitt samfunnsmandat. Dette ansvaret innebærer at man hever blikket utover det rent praktiske i opplæringen, og med dette legger til rette for å inkludere sentrale deler i den generelle delen av læreplanen i opplæringen til elevene (og fra og med høsten 2020; ny overordnet del av læreplanverket).</p> <p>Skolen påvirkes av mange forhold i samfunnet. Det fremgår forventninger fra politisk hold, lokalt næringsmiljø, skoleeier, aktører i skolen (ledelse, kolleger, elever m.m.). Disse forventningene kan også være motstridende og kilde til konflikt og frustrasjon.</p> <p>I denne oppgaven har du mulighet til å gå dypere inn på noen av de tema som berører din arbeidshverdag, ditt fagmiljø, din skole eller dine elever som du finner særlig interessant.</p> <p>Dere skal selv lage en problemstilling for oppgaven, men dette bør skje i samråd med faglærer(e). Det forventes at pensumslitteraturen benyttes aktivt i utforming av problemstilling og diskusjonsdel.</p> <p>I denne eksamensoppgaven skal du redegjøre, diskutere og reflektere over tema som angår skolen som opplæringsinstitusjon i samfunnet. Du</p>

	<p>står fritt til å velge tema, men valg av tema må forankres i læringsutbyttebeskrivelsene til emnet. Her er noen forslag til tema:</p> <p>Skole- og bedriftskultur</p> <p>Utdanningspolitikk og reformarbeid – (strukturendringene) Yrkesetikk, likeverd og likestilling</p> <p>Lokalsamfunnet og næringslivet</p> <p>Fagets og yrkets plass i skolen og samfunnet Samarbeid mellom skoler og bedrifter/virksomheter Pedagogikkens rolle i yrkesfagopplæringen</p>
<p>Oppgavens karakter</p> <p>- Utfyllende forklaring/ tolkning av oppgaveteksten</p>	<p>Studentene skal gjennomføre et selvstendig arbeid, hvor de øver seg på den vitenskapelige fremstillingsevne. Eksamensoppgaven er et sluttprodukt etter to innleveringer de har fått tilbakemelding og skriftlig og/eller muntlig veiledning. Til sammen 5 ulike veiledere/didaktikere som har fulgt studentene gjennom denne prosessen. På samlingene har vi gjennomgått pensumslitteratur knyttet til profesjonsetikk, utfordringer og spenninger i yrkesfagene og skolepolitikk. Disse sentrale perspektivene fra emnet, samt andre kilder fra pensum burde derfor være godt kjent for studentene. Siden dette er en øvelse i å være selvstendig i en vitenskapelig tekst, er det viktig at studentene belønnes for tydelighet, gjennomsiktighet og kreativitet. Det viktigste når det gjelder referanseføring er at studentene er konsekvente og tydelige på hvor de henter informasjon. Siden de ulike gruppene i emnet representerer ulike fagretninger (HO, BA, RM, EL og TIP), er de også opplært på litt ulik måte når det gjelder struktur og form på en slik oppgave. Derfor bør den helhetlige sammenhengen vektlegges, og vi stiller således ikke krav til noen spesifikk stil eller form på oppgaven. Det forventes at studentene svarer på problemstillingen de presenterer.</p>
<p>Retningslinjer for vurdering</p> <p>- Kontekst</p> <p>- Innhold</p> <p>- Form/struktur</p> <p>Annet</p>	<p>Ved sensur av eksamen, skal det legges vekt på om studenten er i stand til å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reflektere, drøfte, reise problemstillinger og se sammenhenger. • Bruke teori; gi begrunnelser for sine argumenter og standpunkter i drøftingen på bakgrunn av litteratur/kilder og egne erfaringer. • Bruke praksiserfaringer der det er relevant. • Vise selvstendighet og kreativitet. <p>Formidle tankene sine gjennom en rød tråd i framstillingen som viser tydelig sammenheng mellom problemstilling, drøfting og avslutning.</p>
<p>Eventuelt løsningsforslag/ fasit</p>	

Pensumlitteratur og ev. annen relevant litteratur	<ul style="list-style-type: none"> - Hansen, K. H., Hoel, T. L., og Haaland, G. (2015). <i>Tett på yrkesopplæring: yrkesrelevant, tilpasset og samfunnstjenlig?</i> Bergen: Fagbokforlaget. - Haugen, C. og Hestbek, T. (2014). Pedagogikk, politikk og etikk. Demokratiske utfordringer og muligheter i norsk skole. 2. opplag Oslo: Universitetsforlaget. - Nyen, T. og Tønder, A, Hagen (2014): <i>Yrkesfagene under press.</i> Oslo: Universitetsforlaget. - Ohnstad, F. O. (2018). Profesjonsetikk i skolen Læreres etiske ansvar. Oslo: Cappelen Damm Akademisk Selvvalgt litteratur
---	--